

अध्याय २०वां.

पृ.

१६

1

आध्यात्मची सवा ॥२०॥

॥ श्री ॥

॥२०॥ आध्यात्मची सवा ॥२०॥

(२)

॥ श्री नील जी सुतवर्णयनमः ॥ जैसे उर्वर पृथ्वीयाग्रहाप्रति समर्थसायरे आद
 रंयेति त्यासीपाहुनेरनिश्चिति नाहीशक्तिवरावया १ तोमग वंदमुठेंआणुन
 पुढेंठेविप्रीतिवरुण तैसेहेप्रालिनदोलपुढें संतापुढेंसमपीले २ पयाधीपु
 ढेंठेविलेंतक्र कीसुरभीपुढेंअजासीर तेविंसंतसज्जनांपुढेंमुठनर नेउनीयां
 समपीली ३ कुवेगपुढेंकवडिजाया रकटवीलीनेउन श्रितिकहावयारोही
 णीरप्रण नवनीतपुढेंठेविलें ४ क्रवदप्रपुढेंबद्रिप्रठ वैरागरापुढेंस्र
 रीव्रमाठ मळयानठासीसुगंधश्रीणठ नीवक्राष्टं-ववीला ५ जोब्रुयांउ
 प्रकात्राकगभस्ति त्यासिवेधाळीजेत्राउअर्ति परीतोचेतदेखोनीभक्ति ऐसं
 व्रीयेथेंसंतेंवैले ६ तैसेबोलहेरसदिन परीसंतासीआवउतिपुण येकुनी
 सावेंआध्याइंक्थन कायेजालेंपरीसावें ७ आसुगसीत्रासुनीहनुमंत सभा

2A

नागवीलीसमस्त पुरुषार्थदा उनिआहुत गेलापुससुरपेंची लंकेचीमंदीरें
 समस्त सीतेलागीशोधीतहनुमंत जैसातनपनिशकनीररवीत रत्नआउ
 लंकारफले ० धांजेळीलीसमस्तनगरी कोठेंनुगमेचीजनककुमरी तोंजे
 थं होतिरावणमंदोदरी तेथेंहनुमंतपातला १० तवंतोशक्राजीजनक हवन
 करीविघ्ननाशक सजेवरीचीशंक्रपट्टमणीमंदोदरी ११ उपयामाआगो
 उरें गणीवत्राचीसुंदरमंदीरें सीतेसहस्रअंतापुरें सीतेलागीशोधीली
 १२ सकळस्त्रीयांच्याधुंगुदंत नीचाणीपाहेहनुमंत जोमाहाराजइंद्रियें
 जीत कामरुबततोउरीं १३ गणपेंआणीलमान्तारी नामीणीपद्मीणीसुंदरी
 ज्यांचीयापदनवावरी अमररंजीघालीति १४ ऐस्यासुंदरीदेखत मो
 हीतकामनोहेचीहनुमंत तोमाघवप्रीयेपरमविरक्त उर्ध्वरेतावज्रदेहि १५

3

चरमामाजीव्यापुन वेगळें आसे जैसंगगन तैसा वीतो अंजनी नंदन जो
 कांतवत्तो निवेगळा १६ स्त्रीयात्रो धी ल्यापें समस्त तां मंदोदरी जेशं निद्रित
 तेशं ये उनि हनु मंत उभावा ही लाक्षणभरी १७ रूप देखोनी मंदोदरी ह्यणे हे
 वीजन कुकुमरी नी जेलीय वित्रपणं से जेवरी पतिव्रता ह्यणे नीयां १८ स
 तियात्री तोर लसीता सति जेपर मरुतु पाची वीदत्राति मज आजी भेटली
 निश्चीति ह्यणे नी मारति नावत १९ तां हो म विध संपादोनि आपण तेथं आ
 लाहि पंचवदन तां मंदोदरी उठोनि पाये धुतरावणां वे २० हे संदेखोनि हनु
 मंत शोभला जैसा प्रळये लतांत ह्यणे ज्या नत्रि हेयथार्थ वष्य जाली राव
 णाते २१ राम वचण आठ विमारुति त्रीते वेवदनीं कुरुर दीप्ती मग मुखा
 जवळी त्वरीत गति मंदोदरी व्यापातला २२ मुखाव घ्राण पाहीलें तां उ

२

3A

जंघीनें मुखवीटले क्षणे मद्यपान आहे व्हेले उभये वर्गां मीळोनि ३० मीती
 सीलावीत सेवर्ण क्षणे होत नार्हीना मस्मरण हे गवणा सीमी नली पुर्ण तेथें
 स्मरण वाइसे ३१ तों गवण आपी मंदोदरी दोघं नी जेली से जेवरी शुशुक्ती
 आवस्ते माझारी नी मग्न जाली तेथ वां ३२ मनी विवारी हनुमंत यां दोघां सी
 उचलोनि आवस्मात विधि देसीने उंयथे पाहेर घुनाथ दोघां तें ३६ व्रीघा
 लुं वं उपाषाण दोघां वाचे उं येथें वी प्राण हे से वी वारी वा योनं इन तों तेथें अ
 पुर्व वर्तले ३७ आवस्मात गजबजानि मंदोदरी वैसली उठोनि आत्रो शंहाक्र
 प्रोउनि वक्षस्त्र ठें व उचित ३८ से वं वी माहां त्राह्व करीत दश कंठ सिवाहस्त
 धरीत मये जाह्यणे आत्तां करीत सीताद्या हे रा मांसी ३९ आजी विलो विलें द
 श्वम माझी गळ सरी गेली जळोन येन्न वानर येउन आत्रो वृवन विध्वं

(६)

शीतें १० तेषां वधील आख्या सुत समरीगं जीला इंद्रजीत घेउनी आला
 जनक ज्या प्रात दळ अद्भुत नवर्णवे ११ श्रींजी कुजोनी सरीतानाथ सुवे
 ठेसी आला आवनी ज्या कांत गावणके भवर्ण इंद्रजीत वधो निवी जइजा
 हाला १२ स्वप्न वे हे वे स्वप्न तसी पंगळ प्रतीनी द्या सो उन मंगळ हा
 यकर सुनं दन त्या सी शरण जावे १३ श्रीता परदाग आभीळ प्र कोण
 वधी पावला ये श मानवन वे राघव वा पुराण पुरुष अक्तरला १४ खंदी
 रांगा राखे से जे वरी व्रैसा प्राणी सुवं निद्रा वरी माहां सर्पा व्या मुखे भीतरी हा
 स्त घाली तां उरे व्रैसा १५ उदरी बांधोनी ज उपाषाण के वी तरे ल अणधजी
 वण बळे श्री वे लें वीष प्राज्ञान त्या सी व्रल्यान प्र ग व्रें वे १६ शार्धु का व्रुंगे
 लापले टण त्या वे जाळी माजी जाउन नांदे न ह्यणे क्षेम व्रल्यान तो पुरुष ३

48

कैसावांवेळ ७ तुम्हीजरीसवांसीजीकीले पसीराघवासीतैसंनचले पुर्ण
ब्रह्महेंअवतरले नक्तजनातेरशाक्या ३ यालागीदिपंचवदनां मीशार
०जातेरघुनंदनां देउनतयाचीआंगणां खुडेदानप्राणेनमी २९ मनींवीवा
रीलंकापति इवंचवनसर्वमानीति नेउनीदेइलसीतासति मलतीयासीआ
ज्ञांकरोनी ४० रावणह्यणेमंदोदरी तुंसर्वथाचीतानक्रीं उदइकनेउनवी
देहकुमरी जनकज्यामाताअपीतो ४१ पांचकोटीराक्षसगण आश्रोक्व
मांभ्रंवंतेरश्या तयांसीसांगोनीयाठविभाव्या रात्रदीवसजतनअसावे ४२
बिप्रिषयाकुंभकर्णइंद्रजीत हेमयेजेसीमानीतिवदुंत इबावीष्वासनधावा
यथार्थ नेउनदेसीलज्यानकितें ४३ ऐसंसमस्तवर्तमान वायोसुतेवेलेश्रव
ण ह्यणेहेमंदोदरीसतिपुर्ण इव्यास्मरणंदोषनुरे ४४ तोउतीसह्यणेदइ

5

कंदर आशोकवनातुं जाइं सखर जनकाल्मजे वासमाधार घेउनीये इंत्वर
 पों ष्ट ताकाळवालीनी दुति ती मागे वीजातमासति आशोकवनांप्रिनी
 श्रीति आलआनंदवीतिंनसमाये ष्ट तो आशोकव्र शावेतळी ध्यानस्तवै
 सनीतेमैथुळी दुतिपरतलीताकाळी दनुमततेशें वीराहिला ७ जय
 जयज्जीजायो ध्यानाथ हृषीकेशीनावालागलाहनुमत हृषोधन्यधन्यनींजा
 जीयथार्थ जगन्प्रसादेरवीली ष्ट पुढनाववीलेंकजेवीवृष्टि तोउवीरावीजे
 ठेमोडि वक्राकारमारीउडि रामनामंतीजेनीयां ष्ट वहुंकडेपाहेमासति तो
 रामनामंंदक्षगजति पंक्खरेंपक्षीधुमधुमीती राघवस्मरणंकोनीयां ७ म्ह
 णेहेहोयेसीतासति पुराणपुरुषा वीवीदिशक्ति सुटलीकपुंगवीदिति पाषा
 णास्मरतिरामनाम ७ ष्टगमदाहोतिवीशेष सीतेव्याप्रांणीव्यासुवास

5A

आशोकवनी आसमसाहास दुमडुमीले तेंवोंची ५० तेंथें रक्षण आसेत्रीज
रा तीणेंही राघवी धरी लीनीश वापस समागम मही मां प्रोरा दृष्टपायीशस
झावें प्रगटे ५ यावरी अंजनी हृदयेरून गुप्तरूपेंजवळी येउन ज्यानकि
वेवंदोनी चरया मुद्दीका पुढें ठोवली ५० ध्यानस्तवैस लीसीतासति मानसीं
वीतो निरघुपति पुढें उभा असमसाहासि वेदांजुळी करुनीयां ५० इंदीरे पासिभव
गेंद्र की आपणे पासि नंदिवेश्वर की वापि पासि जयंति पुत्र उभाठा वेप्रीतीनें
५० आशोकन कदं उपडे पृथ्वीवरी तसा ज्ञान की सिनमस्कार करी भगत्या आ
शोकवक्षी सुउवरी राघवप्रीयेवळ थला ५० इकडे तमाळनी ठसावळा धा
नी विलोकी नजन कबाळा तां जावतार मुद्रिका तेवेळा सध्या करांगुळी येदी
सेनां ५० मुद्रिकान दिसे हणौन श्रावणी सीसुषा उघडिनयन तों मुद्रिका

(6)

पुढें जीजाण दैदीव्यमानपउ लीअसे ६९ सु ड्रीकादेखतां वीतेवेळी हृदंइ
 आढंगीजनकवळी वीमळंजुधारानेत्रक्रमळी ज्यानक्रि. व्यासु टल्या ६०
 ह्यणेसांउेनिरघोत्तमाते मायेतुंकेसीआलीसयेथें रामआणीसौमीत्रातें त्य
 जुनिंवेसीआलीसी ६१ जगहंघतारचुविरपरम जोवरावरप्रळंकितहम
 त्याचीवार्तास्वस्तक्षेम सांगेमुद्रिकेमजयासी ६२ तारक्षकीनीशावरी तेथें
 होत्याउराव्यारी वीशाळरपेयाववसरी सीतेवरीधांवील्या ६३ कांगेरउते
 सीह्यणोन पसरोनीआल्याविशाळवदन तुजआहीजाउंभसुन कुटवेकर
 णीतीळप्राये ६४ वैवासामतमाळनीळ तुंरावणांसीघाळीवोमाळ राक्षसी
 क्रीतींकोल्हाळ सीतेभोंवत्यासीढेनीयां ६५ बाबरज्ञांटीभयंकर व्रपाळी
 वचींलासीउर लंबस्वनी वीशाळउदर पर्वतमाजीसांठवृति ६६ आसा ६

6A

ऐसं देखुनी हनुमंत पुत्र सोडिलें आकृष्णात राक्षसी शोडिल्या समस्त प्राणां
 सी बुद्धंत मुक्कल्या ७ राक्षसींनी प्रीरवीती जेणे पुढें आवळीले गळे येकी ह्य
 णत जनक वळे रक्षी माते आम्हांसी ८ नीमा ल्या बुद्धंत राक्षसींनी उरल्या
 लागती सी ते व्याचरणी कीते वगे ल्या पळानी दत्रां द रासी सांग वया ९ ह
 दइं बोध प्रगट सांस त्वरी ऐस्या पढाल्या नीशा चरी शरयु तीर तो विहारी ज्ञोठें
 सांग वो मुद्दीके १० ऐस्या पढाल्या नीशा चरी जाणां आं विभ्रुली इच्छा वासनां
 आत्रात्रुक्षा मनसा वृत्तनां पळति ऐस्या सुषणां ११ मज्ज आळंगी तां गाम वंद्र
 वंठीं न साहे वीहार आतां गीरी कानन समुद्र दोघां माती पडिये ला १२ वाल्मि
 काने भाष्य केले तें कार्य व्यर्थ सर्व गले येक बळी या वृषी ये उनी वहीले लं कानग
 राजा बळीले १३ मज्ज देउ नी समाधान सवे वी अणी लार चुनंदन पाषाणी सा

(२)

गरबुजोन दशावदनासीमारील पैं ७४ तोंमुद्रिकानेंदिप्रतिवचन ह्यणम
 जकळलीगेतुशीखुण माझ्यावीरहंकरुण दे हेराचवें-पागीला ७५ क्रीयोगी
 यावेध्यानीगुंतला क्रीभक्ताव्याधावण्यांथाविला क्रीसौमित्रेंमाघारानेला म्यां
 खळीलेंयासीह्यगौनी ७६ आहाश्रीपसाराजेंवनेत्रा दशाकंठरीपुवीषकंठ
 मित्रा पुढेंपाठ वीलीकांमुद्रा कोणेविचारकरोनी ७७ ह्यपानकरवेमजवरी त
 रीयेउनीमाझावधकरी मींबुजालेंनींतासमुद्री प्राटींबाहेरील्वरेनें ७८ मगल्व
 वेचीकंबुकीइडीली हावीअन्यायेपडलामुठी म्यांपायीनीनेंतेवेढी सौमि
 त्रविस्वळीयेला ७९ म्यांसाधुवेंउठनत्रेलें तरीचराक्षसाहातिंमीसां पडलें ना
 नावीघांवाण्डि जालें त्याचदोषंकरुनीपां ८० जेसाधुवेंउठणकरीति मजए
 सेंचीदुःखपावति अंतिंजातिलअधोगति माहांअनर्थीपिडतिल ८१ इत्यादीभा

८

(30)

वतेश्यांती दावीत्रीभुवनपति-यीगांती हृणोआतांहादेहठेउनी कायेकर्यांआ
सेपें ८- सीतादेखुनीवीकूठ देखगभीअंजनीबाळ गायनआरंभीलेर
साळ राघववीलासनीभळजे ८ तोसाक्षातरुद्रावतार रुद्रविणांजैसासु
स्वर तैसाकूठअतिमधुर वंपीसस्वरंजातसे ८ कृपीवेगायनमंजुळ तट
स्तजालेरविमंडळ पाताळसाडेनीपूणीपाळ वरीयेउंभावितसे ८ तटस्तजा
लाप्रभंजन वेधलाचंद्रायधीहसति आशोकवनीवेदिजगण चामाघेवांची
सरले ८ आयोधापति-यीगांती वनयहाउनिहेकेश्रवणी आशोकवहसामधु
नी मंजुळध्वनीउमटति ८ जोआजआजीतनिर्गुण कमळणीमित्रकुळभुष
ण भक्तहृदयाजुमीलींदुपुर्ण जळदवर्णसर्वसाक्षी ८ जोमंगळधाममंगळ
कारक जोमंगळभगीनीप्रीयेनायक मंगळजननीउद्धारक प्रतापार्वेश्रीराम

६ जो द्विपंचमुखदर्याहारणा जो वंदिशक्रोदंउभंजन भार्गवगर्वगजविश
 रण पंचानननरविशंतक्रजो ९० ज्यानकिजयाचीचीकृता रचीआनंत
 ब्रह्मांडमाळा मेघःशामधनःसावळा अतर्कलीलाजयाची ९१ सञ्जीवितानंद
 तनुनीकळंक जोपीत्रुआतांप्रतियानक जोप्रायायत्रुयाळक जगद्वंद्यजग
 दुर ९२ जोपंचभुतांवेगळासाधार जोपंचवरीवासीरघुविर जोद्विपंचर
 थराजपुत्र वृषटस्तगवधोगेला ९३ जोद्विपंचवदनउगाधार जोपणिकुटीप्र
 वेशालातष्वर भुगभीचिरलसुंदर हौनीनेलेनकळतां ९४ त्यातक्ष्माचामार्ग
 शोधित त्रिद्विंदेसीआलारघुनाथ शुक्रसुतवधोनीआकस्मात आर्कजयाजी
 स्थापीला ९५ त्यासीतावलुभावाकिंकर दसानुंदासपेकवान्नर तेषांवीगां
 जोनिलंकापुर आत्रोकवनंआलाअसे ९६ आसोऐसंऐकतांगायन आ

१३

७

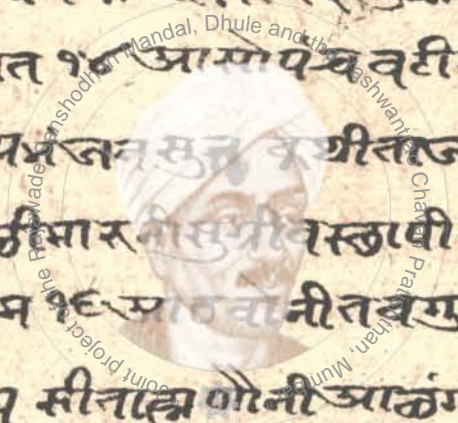
नंदभुतशीतेचंमन मगदृशातळीउभीगाहुन करीनमनतयातें ७ स्रणेधन्य
 तुंतसुवरापुर्ण क्रीणकरीतोतुजमाजीकीर्तन त्यावेंपाहीनमीवदन धरीनव
 रणआदरें १५ जोकरीतोतुजमाजीकीर्तन त्याचीजननीधन्यधन्य त्यासी
 सदाआसोकल्याण नलणोविघ्नकआंति १६ ज्यप्सीरामकीर्तनआवडे त्यासी
 सां क्रेडं कधीचनपडे -याहीमुतीतयापुढं दासोहोउनीराबती १७ ऐसेंजग
 माताबोलत तोंउगाचीगहरीलाहउमरत नबोलेचीकाहीमात पाहेतटस्त
 ज्यानवि १ स्रणेयेथेंद्रापयदीसेपण क्रीणकरीतोतुजमाजीकीर्तन बाहीरभेट
 रेयेउन नांतरीआतांचीप्राणस्यागीनशी २ अत्यंतछुष्याजालीगोररी मुद्रीका
 घातलीमनगरीं स्रणेआयोध्यापतिजगजेवी नद्वेभेरीतुशीआतां ३ मगजन
 ब्राह्मजेनेंतेवेळा वेणीदंडतेव्यांक्राटीला गळपात्रावेगेंघातला प्राणघाव

१

यातेवेळी ४ ह्यणे आयोधापति तुजवीण शृणयेकमीं नठे विंयुप्राण ऐसं
 बोलोनीयां वचण जनकाल्मजा सरसावली ५ वेणीदंडादोनी वृक्षउहळी
 याबांधीते सणी राघवप्रीयेते देवोनी वहुतमनी गजबजीला ६ ज्यानकि
 त्यागीतसे प्राणां मग कायेसांगो रघुनंदनां भ्रथाग्रजामनमोहनां धां वंलौ
 वरीयेवेळे ७ अंतरीं जाठ वीजेमकरण बुद्धिप्रवर्तक ह्यणोन मगतैसें वी
 केले उडाण गगनपथें तेवेळी ८ हनुमंत ह्यणोवोसी तासति पैल आलावोर
 घुपति ऐसं ऐकतां ते वी लात्ती उर्ध्वपथें वी लोके ९ मग मारति खालें उतरा
 न वरीता जाला साष्टांगनमन जगन्माता बोले वचन होवमाण वंदार
 वरी १० जोडोनियां दोन्ही कर उभारा हीला सीतेसमोर ह्यणोव्हे आनरुपरु
 विर विद्धिं देसी सुखी आसे ११ मी श्रीगामां वा अनुचर हनुमंत नामवायो

१४

कुमर माते कुजकारणें लं कानगर धां ये नीले सर्व ही म्यां १२ सीते सी आनंद जा
 ला थोर जैसा बुद्धुं तदी वस गे ला कुमर तो भेट तां हर्ष आपार तै सी नी भ रजा हा
 ती १३ जैसा आव नी वर्षे चन की म ल स म इ सु धार स पान वी डु व नी जालें द
 र्शन शीर सीं धु वें आ क्स्मा त १४ आ गे प ये व दी पा सो नि व र्त मान रामें जे डी
 का व्रे ली पु र्ण सी ते पा सी प्र ज न सु त्त व शी ता जाला ते वे की १५ ज रा यु उ
 द्दो नी क वं ध व धी ला वा क्स्मा र नी सु गी व स्था पी ला आ पार मे ळ उ नी ह री ग
 ण मे ळा सि द्ध जाला श्री राम १६ आ व नी त व गु ण रू प राम सर्व था व री वि
 ला य श्वा प दं पा षा ण पा द य सी ना ह्म णी नी आ ळं गी १७ तु वां जे आ ळं कां र रा
 वी ले ते म्यां श्री रामां पु टं ठे विले रामें शो क व्रे ला ते वे ळे तो म ज न व र्ण वे स र्व था
 १८ कुज कार णें तो सो मि त्त उः ग व भ सी त अ हे पा त्र जै सी मा ते श्री वा ट नी रं त

१०

र बाळ पाहे प्रीतीनें १२, ऐसें ऐक तांसा वार ज्यान क्रीसी हाट लाग हीवर
 ह्योपर मह पाळुर घुविर मज कारणे श्रमतसे २० आयो घे दुनये तां हनुमं
 ता श्री भागें गार्हे चालतां श्री भागें त रत्नाले तां उत्रे राहति मज लागी २१
 बडुंसी पाली ह्यो न राम कुरवाची माझे वदन बोलतां सी ते सी आले तदन
 सद्गदहे उन सुंदत २२ ज्यान क्रीसी हाट लाग हीवर आतां जो वक्र रावा क्रीमर्थ
 सत्वर ये इल रघुनाथ दत्रा मुवासी वधा वया २३ तुं आदि पुरुषांची वीदशति
 प्रणवरुपी वीं मुळ प्रकृति माझे जातेने वत्तति वीरं वीर द्र इंद्रादिक २४ भ
 क्तागवयानी धारी सेधे अवतरलां श्री वरी आधी वियोग दोषां भितरी जा
 लाची नाहीं तत्वता २५ या वरी भुमी ज्या बले वचण तुं श्री भासां चावी श्वासी पु
 षा तुज प्रति अंतर खुण राघवे काये सांगीतली २६ येर ह्यो व्रैवै इचे गट हांत

०

10A

रीं तादीकांतके आपलेकीं तुजवल्लेनेसवीली आवधारीं खुयावरीबोळ
विंहे ॐ ऐसं ऐकतांजनकडुहिता ह्योसखणारेहनुमंता तुंश्रीगामांयाआ
कउता कोटीगुणोंदीससीकीं २ परीतुंदीससीपरमसुख्य ऐसेवीआसतिका
येपुवंगम हेलंकानगरघोरपरम तुल्लासवैसेंआद्योपे ३ ऐसंसीतेचंवव
नऐकीले हनुमंतेभीमरुपप्रगटीले मंदरावळतुअदेखीले वीशाळरुपमा
रुतिचें ४ कींमाहांमेरुपआद्रुत आवतरलाप्रळयेहतांत राक्षसवधाव
यासमस्त वज्ररवेशधरीलायें ५ ऐसंदेखोनीरद्रावतार सीताह्योहाकेव
ठइश्वर रामकापीलाजीनीरंतर अवतरलायेणोवीरुपें ६ हनुमंतह्य
णोवोमाहांसति हेलंकाघालीनपालथी परीकोपेल त्रीभुवनपति आज्ञांन
हींदीधलीमज ७ जगन्नातेमंगळभगीणी मजदुनीयांप्रतापतरणी ऐ

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com